

Kvarteret Bajonetten

Maj 2025

Hörnet av [Sprängkullsgatan](#) och [Södra Allégatan](#) (Haga 29:9) – utsikt mot sydväst från [Nya Allén](#) (2017). Foto: Andrzej Otrębski, CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, via Wikimedia Commons

Kvarteret Bajonetten, ligger i nordöstra delen av [Haga](#) i [Göteborg](#).^[1] Två av kvarterets sju fastigheter blev [byggnadsminnesförklarade](#) den 16 februari 2018.^[2]

[Haga](#) är Göteborgs äldsta [förstad](#) och anlades samtidigt med den befästa [staden innanför vallgraven](#). Stadsplanen och den bevarade bebyggelsen speglar stadsdelens historia från 1600-talets mitt till 1900-talets början. Byggnaderna i kvarteret Bajonetten har mycket höga kulturhistoriska värden. De är karaktärsfulla för Haga och har framträdande lägen i stadsbilden utmed [Södra Allégatan](#) och [Sprängkullsgatan](#). Byggnaderna är från olika perioder och speglar [landshövdingehusens](#) varierade uttryck och förändring över tid. Byggnaderna i kvarteret representerar de enklare trähusen från mitten av 1800-talet till de mer dekorerade landshövdingehusen från 1800-talets senare del.^[3]

Bakgrund

År 1962 upprättades ett saneringsprogram för Haga. Vid mitten av 1960-talet påbörjades evakuering och rivning av husen och en livlig debatt uppstod om hur förnyelsen i Haga skulle

genomföras. I samband med detta antog [Länsstyrelsen](#), [Riksantikvarieämbetet](#) och [Göteborgs stad](#) ett gemensamt beslut den 20 december 1979, att upprätta ett handlingsprogram för att bevara byggnaderna med särskilt kulturhistoriskt värde i stadsdelen. Programmet inriktades för att bevara byggnader utmed [Haga Nygata](#), [Skanstorget](#) och i nordöstra Haga.^[4]

Programmet reviderades 1984. Ett urval gjordes av kulturhistoriskt värdefulla byggnader med miljöskapande betydelse för Haga inför byggnadsminnesförklaringar och varsam upprustning med stöd av statliga tilläggsån. Några av byggnaderna i kvarteret Bajonetten ingick i detta program. Stadsplanen från 1985 omfattar bland annat detta kvarter. Byggnaderna har planbestämmelsen Q, som utgör reservat för befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Landshövdingehusen i Haga är unika för Göteborg. Genom byggnadsminnesförklaringen 2018 säkerställdes att kvarterets två äldsta byggnaders kulturvärden förvaltas och bevaras långsiktigt.^[4]

Hörnet av Södra Allégatan och [Husargatan](#) (Haga 29:1) (2016). Foto: Andrzej Otrębski, CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, via Wikimedia Commons

Historik

I samband med industrialiseringen under mitten av 1800-talet ökade befolkningen snabbt i Haga. På 1870-talet när befolkningsökningen var som störst blev [landshövdingehuset](#) den hustyp, som kom att dominera i stadsdelar som [Annedal](#), [Majorna](#), [Haga](#) och [Olskroken](#). Att upprusta och bevara Hagas karaktär är en av de största satsningar, som gjorts i Sverige i syfte, att bevara kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Under åren 1990-91 renoverades dessa byggnader i kvarteret varsamt. I kvarteret revs ett äldre hus mot [Södra Allégatan](#) och ersattes med ett nytt hus.^[5]

De båda hörnhusen mot Södra Allégatan som blev byggnadsminne 2018 är landshövdingehus från 1888 respektive 1894. Bostadshuset vid Sprängkullsgatan 3A, uppfördes 1857. Huset är ett exempel på de äldre låga trähusen i Haga. På innergården – Sprängkullsgatan 3B – uppfördes ett bostadshus år 1860. Byggnaderna 3A och 3B har ett gemensamt formspråk och färgställning.^[6]

Landshövdingehuset i fastigheten Haga 29:1 vid Södra Allégatan 11–Husargatan 2-6 uppfördes 1888. Det har ett framträdande läge mot Södra Allégatan och allén. Hörnet utmärks av ett vackert dekorerat [burspråk](#), som kröns av ett torn. Burspråkets fönster har etsningar. På takfallet mot gatan finns vindsfönster, så kallade [oxögon](#). I bottenplanet finns butiker. Takfot och fönsteromfattningar är rikt dekorerade. Fasaden är rikt dekorerad och fönstren i burspråket är etsade.^[4] Då ett nytt hus uppfördes vid Husargatan 8 under tidigt 1990-tal drabbades fastigheten Haga 29:1 av kraftiga sättningar, mest påtagligt vid Husargatan 6.

Läs hela artikeln om Kvarteret Bajonetten på [Wikipedia](#).

Text: Artikeln [Kvarteret Bajonetten](#) på Wikipedia, licensierad enligt [Creative Commons Erkännande-dela-lik 4.0 Unported](#)